

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXXI. (25)

No. (Štev.) 39

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

28. septembra 1972

Proti zakonu propadanja

Važnost mladinskega pristopanja v dejavnost družbe je, še bolj kot v narodu, naseljenem na strnjem ozemlju, važna za emigrantske skupnosti. To pa zaradi naravnega zakona propadanja, kateremu so te skupnosti zapisane. Težko, če že ne nemogoče, je ovreči ta zakon. Dovolj primerov imamo v zgodovini naših in drugih emigracij, da si ne bomo delali utvar. Iz generacije v generaciji se izseljenske skupnosti krčijo.

Vendar ne smemo niti na ta pojav gledati preveč pesimistično. Važna pri tem je tudi hitrost, s katero skupnost izginja. Ta hitrost se da zavreti in v posebnih okoliščinah celo ustaviti.

Ustavijo se lahko, če iz matične domovine po malem a stalno prihajajo novi tokovi izseljencev, ki skupnost oplačajo, ji dajejo stalno novih zagonov in držijo vedno živo in delavno. To se danes opaža delno v Avstraliji, delno tudi drugod. Ni pa to primer naše argentinske slovenske skupnosti. Treh je torej, da našo ohranitev gledamo le v luči lastnih možnosti, brez pomoči „od zunaj“.

Tako prepuščeni samim sebi, pa moramo napeti vse sile, in seči po vseh sredstvih, da skupnost ohranimo, ali vsaj njeno propadanje stavimo na najnižji faktor. V tej luči, pa ponovno dobi vso realno važnost vključevanje mladine v delovanje našega narodnega občestva. Postopoma mora mladina prevzemati odgovorne funkcije v družbi, stopati na mesta ki ostajajo prazna s smrtjo starejših članov skupnosti.

Treba je tu preučiti dva važna činitelja. Najprej, da bo mladina sploh hotela v skupnosti sodelovati. Nato, da bo za to delo strokovno in moralno pripravljena, da se njeno sicer naporno delo ne bo izjalovilo. Prvi činitelj gotovo dobi vso važnost v družinskem okolju. Družina je tista ki mora otroku in potem mladeniču vcepiti ljubezen do naroda svojih staršev in do narodne skupnosti. Ko pride doba šole, bo njegova vključitev v slovenske šolske tečaje sama mnogo pripomogla k temu. Najtežji problem je pa gotovo prehod iz otroštva v mladost in prva mladostna doba, ko se mladi zaradi okolja najraje odtujijo skupnosti.

V naših slovenskih naselbinah po svetu imamo povsod šolske tečaje. Ni pa povsod dobro poskrbljeno za organiziranje pošolske mladine. V to moramo zastaviti naše najboljše sile. V tem pa se bo dala tudi priložnost, izpolniti drugo fazo poslanstva skupnosti do mladine: njenega usposabljanja. Pred kratkim smo pisali o važnosti kulture za narodni obstoj. Naj tu znova ponovimo, da naj ne bo organizacije (tudi ali zlasti mladinske), ki ne bi imela dobro pripravljenega kulturnega programa. Tečaji, študijski krožki, vaje za usposabljanje: vsako polje delovanja v skupnosti si mora stalno in sproj pripravljati naraščaj. Kako bomo učili otroke tretje generacije, če v drugi generaciji ne vzgojimo učiteljev? Kdo bo pisal v naše časopise, če ne pripravimo bodočih časnika skupnosti? Kdo bo predaval na naših sestankih, če vsaka generacija ne poskrbi za naraščaj predavateljskih kadrov. Primerov bi lahko našli še in še: vodstvo organizacij, šport, teater, glasba; pa tudi duhovniški naraščaj, saj verska povezanost narodnost le podpira, pa tudi obratno.

Odgovorni voditelji in predstavniki skupnosti se morajo tega zavedati. Čim prej morajo biti izdelani programi za usposabljanje mladine. Iniciative mladine, če so le količjak pametne in izvedljive, morajo dobiti vso zaslonbo skupnosti. Načrti in izkušnje so lahko skupni vsem našim naselbinam širom sveta. Povezanost z ostalimi skupnostmi vseh kontinentov bo lahko nadvse plodna, saj so morda drugje rešili vprašanje, ki mu mi ne najdemo odgovora. Tako bomo v povezanosti lahko podlagali, ali celo stalno ohranili življenje naših skupnosti, in s tem narodu dali tisto zaslonbo, ki jo v današnjih težkih urah tako potrebuje.

KARDELJEVA HINAVŠČINA

Bivši čilenski predsednik Eduardo Frei je v listu „El Mercurio“ ki izhaja v Santiagu v številki z dne 6. avgusta objavil članek pod naslovom „Zapiski o štirih različnih državah v socialističnem svetu“ odnosno opazovanja iz svoje poti, ki jo je nedavno napravil po Jugoslaviji, Romuniji, Madžarski in Poljski. V uvodu pravi, da je obiskal pomembna mesta v teh državah, pa tudi podeželja, ter je imel priliko opazovati različne oblike poljedelstva; v spremstvu direktorjev je ogledal tudi pomembna industrijska podjetja. Najbolj zanimivo pa je za Freia to, da je imel priliko na dolgo in odkrito razgovarjati z nekaterimi vodilnimi osebnostmi v teh državah in po svetu.

Pri tem je prišel do spoznanja, da so Jugoslavija, Romunija, Madžarska in Poljska štiri različne realnosti ne samo v pogledu jezika, ampak tudi zunanje politike in notranjega življenja. Predvsem pa so prebivalci teh držav Evropejci po kulturi in civilizaciji.

Ko poudarja, da mu je romunski zunanji minister dokazoval, da je Romunija skozi tisoč let branila svojo osebnost, da jo je ohranila do danes in da jo tudi v bodoče nihče ne bo mogel nadvladati, preide na Jugoslavijo, kjer vidi najtežji problem v različnosti narodnosti in pravi dobesedno: „Četudi so minula stoletja, Dalmatince, Hrvat in Slovenec in Makedonec ne samo da se niso odpovedali svoji narodnosti, ampak jo poudarjajo celo do pretiranosti. To poudarjanje je že strastno in ga ni mogoče zadušiti.“

Primerjava

Ko Frei primerja Jugoslavijo in Romunijo pravi tako: Jugoslavlani so zgradili svojo lastno in zanimivo obliko socializma, samoupravljanja in so ohranili skozi dolga leta ostro opozicijo proti ruski politiki, posebno proti stalinizmu in so zahtevali svobodo za svoje lastne izkušnje v ekonomiji in na poti v socializem. Romuni pa so izoblikovali svojo lastno zunanjo politiko. Predsednik te države Ceausescu je obiskal rdečo Kitajsko in naznačil jasno svojo politiko neodvisnosti.

Romunski vladajoči krogi in tudi jugoslovanski poudarjajo s ponosom, da v njihovih državah ni tujih vojaških čet, kakor je to drugod in smatrajo to za svoj izjemni položaj. Ko je leta 1968 Sovjetska zveza zasedla Čehoslovaško, se je Ceausescu javno izjavil: „V Romunijo lahko vderejo tuje čete in jo podjarmijo, toda nobena tuja vojska ne bo stopila na romunska tla z godbo na čelu.“

Podobno nacionalistično gledanje je našel Frei na Madžarskem, ne toliko v pogledu mednarodne politike, pač pa v ekonomskem sistemu, ki je bolj svoboden kakor v Romuniji.

Glede Poljske pravi Frei, da je tam narod najtrdovratnejši v obrambi verske svobode. Več kot polovica prebivalstva je tudi odklonila kolektivizacijo, tako da je 80% zemlje v privatnih rokah. Poljaki zatrjujejo: „Dolga stoletja smo preživeli zahvaljujoč se našemu nezlomljivemu nacionalizmu. Smo Poljaki.“

Versko vprašanje

Frei nadaljuje, da je izreden činitelj, ki ga je posebej obravnavati, versko vprašanje, ki kaže v vsaki državi,

odnosno pokrajini, drugačno sliko. Tako je na primer v Jugoslaviji, na Hrvaškem in v Sloveniji katolicizem izredno močan. V Sloveniji, kamor nas je povabil gospod Kardelj, pravi Frei, nam je razkazoval in razlagal, da je več kot sto cerkva odprtih.

Kljub temu, da se je Kardelj ponašal z nad sto odprtimi cerkvami v Sloveniji, pa je Frei le prišel do tega spoznanja: „Da bi bila popolna, moramo poudariti, da četudi obstoja neka svoboda, so katoličani zelo ovirani, da ne rečem naravnost izključeni od vodilnih mest v državnem aparatu, na univerzah in od drugih pomembnih položajev. Gotovo je, da ne more prižakovati nobenih ugodnosti tisti, ki brani in hoče uveljaviti krščanska načela.“

Nato nadaljuje Frei, da se sožitje kljub temu boljša, in četudi je ateizem uradna doktrina, se sila verskega prepričanja tudi dejansko uveljavlja v družbi. V tem pogledu daleč prednjači Poljska, kjer je, po izjavi Poljakov samih Cerkev zmagala v vseh bitkah in uživa podporo osemdesetih odstotkov Poljakov.

Frei naglašja, da je za popolno razumevanje položaja potrebno preučje še nekaterih bistvenih vprašanj: zlasti problema svobode, ki je okrnjena; problem avtoriteta, edine stranke, in še število drugih.

Marksizem v teoriji in praksi

Zanimivo pa je, da je Frei dejal neki informator: „Marksistično mrzlico smo doživljali pred sedemindvajsetimi leti. Mrzlica je prešla in stvari gledamo veliko bolj realistično. Za nas marksizem že ni več teorija. Je dejstvo. In vsaka teorija, ki postane praksa, izgubi na privlačnosti. Pomislite, da je v tistem času vsa politika naših vlad slovela na prepričanju, da se bo zahod hitro sesul, kot žrtev grozne gospodarske krize. Danes že nihče več ne verjame v to. Nasprotno, občudujemo zahod in njegovo učinkovitost; obstaja želja do kupovanja zahodne tehnologije. Podlage za dialog so se spreminile.“

Če prebiramo obširen Freiev članek, pridemo do zaključka, da je v marsičem pisec prišel v spoznavanju štirih držav, katere je obiskal, blizu jedra problemov. Videti je tudi, da je tako na Madžarskem kot na Poljskem razgovarjal ne le s predstavniki režima, ampak tudi s predstavniki Cerkve in raznih drugih osebnosti. Le v Jugoslaviji je bil, kot je razvidno iz članka, vezan predvsem na komunistične informatorje. Zato nima jasne slike ne o narodnostnem vprašanju, niti o neuspelem samoupravljanju. Manjka mu tudi zgodovinska osnova, kako je komunizem v Jugoslaviji prišel na oblast. Predvsem pa izhodiščna točka, da je komunistična revolucija v Sloveniji in Jugoslaviji znala rušiti, ne zna pa graditi.

Članek je pa tudi dokaz, da noben komunistični veljak, ne poljski, ne madžarski, ne romunjski ni pokazal tolikšne hinavščine kakor Kardelj. Potem ko ima na vesti stotine pomorjenih duhovnikov, desetisoče vernikov in narodno zavednih Slovencev, se ponša pred tujcem s tem, da je v Sloveniji nad sto cerkva odprtih.

Študijski dnevi v Dragi

VIDMAR NEPRIČAKOVANO ZBOLEL

Že sedem let zapovrstjo se v tem letnem času vršijo v Dragi pri Bazovici študijski dnevi, katere organizira Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta. Kot je študij narodne in sploh človeške problematike hvaljevredno delo, tako so ti dnevi imeli nadvse pozitivno izhodišče. To pa se, na žalost, iz leta v leto ni bogatilo, marveč je postopoma plavalo v dvomljiva pota nejasnosti, tiste nejasnosti, ki je prav v narodnih

in eksistenčnih vprašanjih lahko najbolj usodna.

Problem je prišel do izraza v trenutku, ko so kot predavatelji na te študijske dneve začeli prihajati ljudje iz domovine, ki zaradi svoje bližine partiji nikakor ne morejo podajati pravih, nepristranskih pogleda na slovenske probleme. Primeri Kocbeka in tovarišije reš ne zahtevajo dokazovanj o idejni jasnosti. Vendar so organiza-

Exhortación papal en pro del desarrollo

El papa Paulo VI declaró hoy que aún cuando algunos se sintieron desilusionados con los progresos económicos y sociales logrados durante la década pasada, existía por lo menos un mayor sentido de "solidaridad mundial" que antes.

El Papa habló ante los miembros de la asamblea general de la comisión del Vaticano para la justicia y la paz, creada por él mismo en 1965 para aumentar el interés de la Iglesia por los problemas del desarrollo.

Recordó que hace diez años las autoridades políticas del mundo dieron por iniciada la década del desarrollo y que "algunos consideran que los adelantos económicos y sociales obtenidos no han satisfecho las esperanzas despertadas en aquel momento."

Pero Paulo VI agregó que el panorama era más alentador en el terreno moral, "porque los hombres han sido puestos en acción, las mentes se han abierto a la solidaridad mundial y, en general, el concepto de lo que incluye el desarrollo ha progresado".

El Papa exhortó a la comisión a continuar con su trabajo mostrando "libertad de criterio ante las presiones de todos los sectores y las seducciones de ideologías ambiguas".

torji študijskih dni šli še dalje. Za letošnja predavanja so povabili kot predavatelja predsednika slovenske Akademije znanosti in umetnosti, zloglasnega partijca in predsednika Osvobodilne fronte Josipa Vidmarja. In da je žalostna ironija dosegel svoj višek: Vidmar naj bi predaval „O spremenljivosti in nespremenljivosti vrednot“.

Ne bomo tu ponovno pisali o številnih grenkih kelihih, ki so jih zamejski Slovenci morali popiti zaradi nerazumevanja ljubljanske vladajoče klike. Ne bomo se povračali na zločine, ki jih je OF zagrešila pod Vidmarjevim predstvom med in po revoluciji nad tistimi, ki so verovali v nespremenljivost slovenskih in krščanskih vrednot in se zanje borili. Niti ni naš namen znova poudarjati, kako je partiji le oblast in lastna korist prvo, vse ostale vrednote pa temu podvržene. Ugotovimo le v celoti ta dejstva in se ob njih zamislimo v vprašanje: s kakšno moralno avtoriteto more Vidmar predavati pred zamejskimi Slovenci o vrednotah in njih nespremenljivosti. So organizatorji pomislili na to? Če so, zakaj ta farsa?

Pa Vidmar ni govoril v Dragi. Kot pove zanesljivo poročilo iz Evrope, je zadnji dan na Kardeljev nasvet odpovedal, češ da je bolan. Baje je izjavil

potem, da mu predavanje v Dragi ne leži. Novo opozorilo odgovornim in nov dokaz, da s strani partije zamejskim Slovincem ne more priti nič pozitivnega, temveč le razočaranje in poguba.

Potek predavanja

Študijski dnevi so bili letos v soboto in nedeljo, 2. in 3. septembra. Udeležba je bila izredna, med njimi razne važne osebnosti (tudi jugoslovanski konzul!). V soboto je za uvod inž. Boris Sancin govoril o pluralizmu. V nedeljo je po maši, ki jo je daroval škof Jenko, najprej govoril dr. Lojze Šuštar, škofov vikar v Churu v Švici o temi „Svoboda vesti kot izraz človekovega dostojanstva“.

Po kosilu so o stanju narodne skupnosti, ki živi na Koroškem, v Beneški Sloveniji in na Goriškem in Tržaškem poročali predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Jožko Tischler, župnik Emil Čenčič in odbornik goriškega občinskega sveta dr. Damijan Paulin.

Kot zadnji pa je (namesto „obolelega“ Vidmarja) predaval „O spremenljivosti in nespremenljivosti vrednot“ tržaški pisatelj Alojzij Rebula. Vsem predavanjem je sledila dolga in zanimiva debata.

Sramotno postopanje dunajske vlade

Avstrijska vlada se je v mirovni pogodbi iz leta 1954 obvezala, da bo ščitila narodne manjšine v mejah avstrijske republike. To določa znameniti 7. člen avstrijske mirovne pogodbe. Kako je dunajska vlada izvajala ta člen v preteklosti, je odveč, da bi tukaj naštevati. Saj gre za eno samo nepretrgano vrsto izigravanja in slepomisenj. Vendar so nekateri stavili veliko upanja na sedanjo socialistično vlado, ki jo vodi ministrski predsednik Kreisky. Ker imajo socialisti napisano na svojem banderu, da se bori za pravice delovnega človeka in da so proti vsaki diskriminaciji, so prenekateri pričakovali, da se bo sedaj na Koroškem obrnilo na boljše za naše slovenske rojake.

Socialistična vlada na Dunaju, socialistična vlada v Celovcu, socialisti na oblasti v vseh pomembnejših občinah na Koroškem: to je bilo kot nalašč, da se rešijo vsi glavni problemi slovenske manjšine na Koroškem, ki se ni o mogli rešiti prej, ko je vladala avstrijska ljudska stranka (Volkspartei) ali pa sta si oblast morali deliti socialistična in ljudska stranka. Torej manje je bilo veliko, posebno še, ker je dr. Kreisky dajal obliube prav na široko. Lani meseca oktobra je npr. izjavil dopisniku ljubljanskega Dela: „Znano je, da sem velik prijatelj manjšin v Avstriji: da sem mnenja, da smo dolžni manjšino obravnavati kolikor moremo dobro je tudi znano. Da obstajajo stvari, ki jih je treba uresničiti — zadnji sem, ki bi to zanimal. In ta vlada (namreč socialistična) jih bo uresničila.“ No, in kako jih uresničuje?

Burka z dvojezičnimi napisi

To leto je prišlo na tapeto vprašanje dvojezičnih napisov na južnem Koroškem. Dunajska vlada je po dolgem

obotavljanju in po številnih posvetovanjih sklenila, da namesti dvojezične napise v 205 vaseh na Koroškem, kjer biva vsaj 20% Slovencev. Obe osrednji slovenski koroški organizaciji, tako Zveza slovenskih organizacij kot Narodni svet, sta sicer protestirali zoper to odločitev, češ da koroškim Slovincem daje premalo, vendar sta si mislili: Rajši nekaj kakor nič, in sta čakali na izvedbo tega minimalnega zakona dunajske vlade. Dolgo sta čakali. Končno je pred dnevi prišlo do izvršnih odločbo zakona. Tu se je pokazala hinavščina dunajske vlade v vsej goloti. Določili so, da se namestijo dvojezični napisi samo tam, kjer že obstajajo. Če takih napisov ni, se novi dvojezični ne postavijo. Dejstvo pa je, da razni, zlasti manjši kraji do sedaj niso imeli nemiških krajevnih napisov. Zato jih tudi v bodoče ne bodo imeli, čeprav so številni taki kraji na seznamu tistih naselij, ki bi po zveznem zakonu morala imeti take napise. V zvezi s tem je značilno dejstvo, da so npr. v koroški občini Hodiše sklenili, da odstranijo nemške krajevne napise zato, da ne bo treba postaviti dvojezičnih. Za to so glasovali vsi občinski svetovalci, nacisti, ljudska stranka in socialisti. Proti je bil edini svetovalec slovenske manjšine. Taki primeri se utegnejo razširiti na vso Koroško in potem bo zvezni zakon postal brezpredmeten.

Dalje pravijo izvršna navodila, da se dvojezični topografski napisi postavijo samo za označitev strogo krajevnih kašipotov. Zaradi tega bodo ostali vsi drugi napisi le nemški, npr. na javnih poslopjih. In končno so si izmislili še to, da bodo napisi krajev takšni kot jih rabi ljudstvo, ne kot jih zahteva slovenski pravopis; npr. Loga

(Nad. na 2. str.)

MUČENJE IN SMRT V ZAPORIH UDBE

Britanska tiskovna agencija Reuter je minulo nedeljo objavila iz Canberre v Avstraliji naslednje poročilo:

„Eden od članov avstralskega parlamenta je minuli petek izjavil, da je nekoga naturaliziranega avstralskega državljanja tajna policija v njegovi rojstni vasi v Jugoslaviji aretirala, ga mučila 19 dni in končno njegovo iznakaženo truplo izročila sorodnikom, da ga pokopljejo.

V četrtek je federalni državni tožilec, senator Ivor Greenwood izjavil v senatu, da je avstralski državljani 51-letni Nikola Raspudić umrl v Zagrebu v okoliščinah, ki jih sedaj preiskuje federalna vlada. Ni hotel dati nobene nadaljnje izjave.

V petek zvečer je senator George Hannan, ki ima odvetniško pisarno v Melbournu, izjavil časnikarjem, da ima v rokah izjavo Vlada Divića, bratranca umrlega, ki jo je dal na sodišču 12. septembra.

V tej izjavi stoji, da je Raspudić, po rojstvu Hrvat, 30. junija odpotoval iz Melbourn s potnim listom in vizumom za vstop v Jugoslavijo. Po svojem prihodu na zagrebško letališče, pravi Divić, je Raspudić prijel Jugoslovanska tajna policija (UDBA).

Pet dni pozneje so ga izpustili, na videz nepoškodovanega, pod pogojem, da se med svojim bivanjem v Jugoslaviji javlja policiji vsakih pet dni. Toda pozneje, pravi Divić, je policija Raspudića znova aretirala in ga obdržala v ječi 19 dni ter ga neprestano mučila.

Iz izjave nadalje sledi, da je 19. dan Raspudićev oče prišel na policijsko stražnico in videl svojega sina ležati

na tleh. Prerezane je imel obe zapestji in grlo.

Divić pravi, da je policija izjavila očetu: „Tu je vaš sin, ki je napravil samomor. Odpeljite truplo.“

V izjavi stoji, da se Raspudić ni nikdar vključil v kakršnokoli politično organizacijo in da se je vrnil v Jugoslavijo, „da bi si poiskal nevesto.“

Senator Hannan je v petek zvečer izjavil da je Raspudić prišel v Avstralijo leta 1960 in je postal avstralski državljan leta 1969. Raspudićev slučaj, je izjavil senator Hannan, je eden od šestih slučajev naturaliziranih Avstralcov, ki so brez sledu izginili v Jugoslaviji.

„To pomeni, da na avstralski potni list pljujejo,“ je dodal.

Poročila o mučenju Raspudića v Jugoslaviji so prišla na dan po nedavnih bombnih napadih na dve jugoslovanski potovalni agenciji v Sydneyu in po trditvah, da se desničarsko hrvaško ustaško gibanje, ki hoče zrušiti Tita, močno razvija v Avstraliji. Jugoslavija trdi, da so bili nekateri ustaški teroristi, ki so bili pobiti preteklega julija v spopadu z jugoslovanskimi varnostnimi oddelki v zahodni Bosni, avstralski državljani.

V zvezi z nedavno ustaško ugrabitvijo švedskega letala v Malmoe in osvoboditvijo šestih ustaških teroristov, ki so bili zapleteni v umor Titovega veleposlanika na Švedskem, iz švedskih zaporov, poročajo iz Madrida, da je špansko vojaško sodišče odločilo, da bodo trije ustaški zračni pirati sojeni v Španiji, medtem ko je bilo šest ustaških teroristov stavljenih na razpogo španski vladi, da jih vrne švedskim obla-

nega vprašanja, ki ostaja slej ko prej v posesti nemških nacionalistov. To so pa tisti nacionalisti, ki so med prvo vojno zakrivali razkroj habsburške monarhije, pred drugo vojno so pripravili pot Hitlerju in Anchlussu leta 1938, med drugo vojno so bili krivi za izgon in smrt tisočih koroških rojakov, sedaj po končani vojni pa še zmeraj diktirajo svojo politiko na Koroškem.

Da bo po vsej verjetnosti tudi naprej tako, daje slutiti izjava, ki jo je dr. Bruno Kreisky dal ljubljanskemu Delu med dolgem intervjujem, ki ga omenjeni dnevnik prinaša v številki z dne 2. septembra. V tem intervjuju je dr. Kreisky rekel tudi naslednje: „V Avstriji imamo tudi druge struje, ki jih ne moremo ignorirati...“ (Te struje so koroški nacionalisti, ki bodo še nadalje vsiljevali svojo voljo v reševanju slovenskega manjšinskega vprašanja na Koroškem. Socialistična stranka pa, čeprav ima absolutno politično premoč na Koroškem, ni tem strujam nikoli stopila na prste. Rajši se je vezala z njimi, kot smo videli v Hodišah. To je stvarnost, ostalo so lepe besede socialista Kreiskega socialističnim tovarišem pri Delu.

K. G.

SRAMOTNO POSTOPANJE

(Nad. s 1. str.)

ves, kot pravijo v koroškem narečju, ne bo Loga vas, kot pravi slovenski pravopis. S tem hočejo potrditi, da koroški Slovenci niso del slovenskega naroda, temveč da so „Vindišarji“, ki govorijo svoj jezik.

Se kak drug ocvreč bi lahko izluščili iz navodil o izvajanju zveznega zakona o topografskih napisih na južnem Koroškem. Vendar nam že ti zadostujejo, da si lahko ustvarimo podobo, kako je dunajska vlada dala nekaj malega z eno roko, z drugo pa hoče še več vzeti. Zaradi tega sta obe osrednji organizaciji slovenskih Korošcev vložili skupno spomenico na zvezno vlado, ki v njej protestirata zoper tako zahrbtno izigravanje zakona na škodo koroških Slovencev. Saj tako, kakor naj bi se zakon izvajal, bi prinesel samo novo zmedo in povzročil nove izbruhe nacionalističnih strasti na Koroškem, kot se že kaže.

Nacionalistična igra se nadaljuje

Iz vsega tega je razvidno, da tudi sedanja socialistična vlada ni voljna ali pa si ne upa reševati koroškega narod-

Dr. Al. Kukovica SJ

Holandski katekizem

Pričakovati je bilo, da bomo tudi Slovenci, bodisi doma ali pa v zamejstvu, prej ali slej dobili prevod Novega holandskega katekizma. Zato nas pač ni posebno presenetila novica v Glasu SKA (avgust 1972), da je nedavno izšla v Mariboru ta knjiga, ki ima že pestro in burno zgodovino za seboj. Celotni naslov knjige se glasi: Novi katekizem, Veselo oznanilo za odrasle.

Reakcija, ki jo je že in jo še bo povzročila izdaja tega katekizma, bo verjetno v malem podobna reakciji po drugih deželah. Nekateri ga bodo navdušeno in brez pridržkov sprejeli, drugi se bodo verjetno več ali manj negativno izrekli o njem, tretji bodo po poskušali priti do čim bolj stvarne presoje, pri kateri ne bodo prezrli njegovih odlik in dobrih strani, spet pa se ne bodo predali brezpridržni hvali, temveč bodo imeli ostro oko tudi za napake, pomanjkljivosti in celo resno nevarnost novega katekizma. Ker bo brez dvoma kmalu ta nova slovenska verska knjiga začela krožiti tudi med nami v zamejstvu, morda ni odveč, če jo poskušamo prikazati v kolikor mogoče objektivni luči tudi našim eventualnim bralcem.

Najprej nekaj malega kronike! Leta 1956 1956 so holandski škofje naročili narodnemu katehetskemu inštitutu, naj izdela nov katekizem za celotno holandsko Cerkev. In sicer katekizem za otro-

ke. Imenovana komisija je kmalu uvidela, da je treba najprej imeti nov katekizem za odrasle in da bodo šele na podlagi tega potem mogoče izdelati katekizem za otroke.

Po šestletnem delu je komisija, v kateri so bili duhovniki in laiki, predložila episkopatu prvi osnutek novega katekizma, ki je bil dan v pregled in presojo kakšnim 150 osebam (teologom, družinskim očetom in materam, sociologom in psihologom), ki so odgovorili komisiji z več tisoč opazkami in popravki. Na podlagi tega materiala je bil potem izdelan drugi osnutek, ki je bil spet predložen v pregled pristojnim posameznikom in cerkvenim organizacijam, ki so odgovorile nanj s približno 10.000 pripombami za popravilo in izboljšanje besedila. Šele na podlagi teh pripomb je bilo izdelano nato dokončno besedilo Novega katekizma. Ta je izšel 9. oktobra 1966. Istega dne je bila v vseh holandskih cerkvah prebrano skupno pastirsko pismo holandskih škofov, v katerem se „z veseljem“ naznanja vernikom, da je Novi katekizem dokončan.

Katekizem je bil pred izidom predmet vsesplošnega pričakovanja in je zato naravno, da je takoj ob izidu sprožil veliko zanimanje. Dejanski sprejem katekizma je bil različen: od izrednega navdušenja do globokega razočaranja.

Mednarodni teden

Japonski predsednik Tanaka je na obisku v Pekingu. Prvi rezultat obiska je vzpostavitev rednih diplomatskih odnosov med komunistično Kitajsko in Japonsko. Tanaka je povabil Čuenlaja, naj obišče Tokio. Moskvo skrbi zблиžanje med Japonsko in Kitajsko, v Washingtonu pa zaupajo Japoncem, da ne bodo škodovali ameriško-kitajskim odnosom. Vsekakor japonski obisk v Pekingu za Azijo ni dosti manjšega pomena, kakor je bil Nixonov obisk pri Maocetungu, toda Tanaka je bil sprejet pristržno, medtem ko je Nixon doživel hladen sprejem.

Arabski teroristi so razposlali več desetlin eksplozivnih pisem izraelskim poslanstvom in v Izrael sam. Prva smrtna žrtev tega terorizma je bil izraelski diplomatski funkcionar v Londonu. Vsa eksplozivna pisma so bila odana na pošto na Nizozemskem.

Romunija je zaprosila za včlanjenje v Svetovno banko in v Mednarodni denarni fond. Bukarešta je tako prva članica sovjetskega Comecona, ki bi se rada vključila v zahodni gospodarski in finančni sistem. O sprejemu bodo še razpravljali, ne vedo pa še, ali je Romunija ta korak storila s sovjetskim pristankom ali ne. Če je Moskva dala svoj placet, menijo, da so si v Kremli zamislili novo strategijo miniranja zahodnega gospodarskega in finančnega sistema.

Na program letošnjega zasedanja Glavne skupščine ZN so postavili tudi debato o svetovnem terorizmu. ZSSR ni glasovala proti, temveč se je glasovanja vzdržala.

Francoski predsednik Pompidou je izjavil, da bo treba tudi Španijo kmalu vključiti v Skupni evropski trg. Nekateri članice, nasprotujejo včlanjenju Španije, „dokler ne bo demokratizirala režima.“

Splošne volitve v Zah. Nemčiji

19. NOVEMBRA TEGA LETA

Zahodnonemški kancler Willy Brandt je pretekli teden zahteval v parlamentu zaupnico, za katero je vedel, da je ne bo dobil. Odločil se je, da se bo glasovanja vzdržal on in vsi njegovi ministri, tako, da je opozicija dobila večino. Državni predsednik Heinemann je takoj zatem razpustil parlament in objavil, da bodo splošne volitve v nedeljo, 19. novembra t. l.

Brandt se je odločil, da bo napravil konec sedanjemu stanju v zahodnonemškem parlamentu, kjer sta si točno na polovico delili glasove njegova socialistična stranka in opozicijski krščanski demokrati. Vse delo v parlamentu je bilo zato praktično na mrtvi točki.

Tako se je sedaj prvič v 23-letni zgodovini povojne zahodnonemške republi-

ke zgodilo, da je padla zahodnonemška vlada pred štiriletnim potekom svojega mandata. Brandt trdi, da je bila njegova poteza izključno tehničnega značaja, da je mogel zakonito doseči razpust parlamenta in razpis novih volitev, medtem ko vodja krščanskih demokratov, 48-letni Rainer Barzel trdi, da je bil Brandt to prisiljen storiti, ker je zaradi izstopov nekaterih socialistov iz njegove stranke polagoma izgubljal in končno izgubil večino v parlamentu.

Hud udarec Brandtovi socialistični stranki je zadal tudi izstop njegovega finančnega in gospodarskega ministra Karla Schillerja, takoj po razpustu parlamenta. V zvezi z razvojem volilne kampanje, ki se bo v nekaj dneh razplamtela v Zahodni Nemčiji, opazovalci ugotav-

delu pomagalo več teologov sedmih različnih narodnosti. Kardinalska komisija je kmalu dala svoje mnenje: zahtevala je, da se v katekizmu popravijo in pojasnijo nekatere točke nauka, predno se znova natisne ali pa prevede v kak tuj jezik.

Ni tu primerno mesto, da bi o teh točkah nauka razpravljali. Naj jih le kratko naštejemo: eksistenca angelov in neposredno stvarjenje vsake duše posebej; izvirni greh; Kristusovo deviško spočetje; Kristusovo zadoščenje Očetu; daritev na križu in daritev sv. maše; Kristusova eharistična prisotnost pod podoboma kruha in vina; nezmotljivost Cerkve in spoznanje razodetih skrivnosti; hierarhično duhovništvo; oblast učiti in voditi v Cerkvi in še nekatera druga vprašanja dogmatične in moralne teologije. O vseh teh točkah katoliškega nauka se holandski katekizem izraža ali napačno, ali pa nejasno in dvomno. Zato omenjena zahteva kardinalske komisije.

Kakšna naj bi bila potemtakem objektivno čim bolj resnična in pravična sodba o Novem katekizmu? Poskusimo dati na tem mestu nekaj elementov za to sodbo!

Najprej je gotovo, da je katekizem resnično velik in v glavnem posrečen poskus kako predstaviti Kristusovo veselo oznanilo ljudem današnjega časa v preprostem, lahko razumljivem in na premnogh mestih lepem jeziku, ki govori ne le umu, temveč tudi volji in sr-

Svet brez molitve ni samo brezverski, je nečloveški.

Kardinal Jean Daniélou

Iz življenja in dogajanja v Argentini

GOSPODARSKI PLAN IN VOLILNI ZAKON

Ko je v sredo, 20. t. m. predsednik Lanuse objavil gospodarski načrt, ki ga je pripravila ekonomska ekipa sedanje vlade, je podal zadržilo važni politični formulaciji: da namreč vojska v bodoči vladni dobi, ki se bo začela z volitvami marca 1973 ne bo stala ob strani, temveč bo važen faktor delovanja. Objavljeni gospodarski načrt ima namreč tako obsežnost, da ga je nemogoče izpeljati v kratkih mesecih, ki še ostanejo sedanji vladi, ta načrt spraviti v tek, potem pa prekiniti in zamenjati z drugim, pa je tudi velik nesmisel. Načrt bo torej začela sedanja vlada, prihodnja pa ga bo, hočeš-nočeš, morala izpeljati do konca.

Predsednik Lanusse se v nagovoru ni omejil le na napoved povišanja plač (12% ali 120 pesov pri plačah, ki presegajo 1000 pesov), ampak je praktično obdelal vsa polja gospodarskega delovanja. Vprašanje je le, če bo vlada mogla preskrbeti sredstva, da se posamezne točke plana lahko izvedejo. Glede tega je v raznih krogih opazovalcev mogoče zaslediti nek zakrknjen pesimizem.

Gospodarski napovedi je sledila politična objava. Posebna komisija je pripravila osnutek volilnega zakona, katerega dokončni tekst bo sprejela vlada te dni. Vendar se člani komisije niso mogli zediniti glede najboljšje poti, da po volitvah marca pride v Argentini do močne vlade. Zato so predstavili kar dva osnutka, ki sta sicer zelo podobna. V bistvu se razlikujeta le glede volitve predsednika in glede sestave parlamenta. Kar se tiče volitve predsednika, ki bo direktna, je vprašanje, če je v drugi

rundi dovoljena spojitve strankarskih formul ali ne. Glede poslancev pa si še niso na jasnem, ali bo večina in dve manjšini (60, 30 in 10%) ali pa bo sestavo poslanske zbornice določil proporcionalni sistem. V tem zadnjem primeru zakon zahteva od stranke, ki naj bi dobila mesto v zbornici, da je prejel vsaj 8% oddanih glasov. Če se po vrtnemo na zadnje volitve (leta 1965), potem v nekaterih volilnih okrožjih sploh ne bo dveh manjšin, kajti v mnogih sta le dve stranki presegle zahtevano količino.

Medtem ko se vlada odloča glede teh podrobnosti, pa se stranke vneto pripravljajo na volilni boj. Preteklo soboto in nedeljo so radikali oklicali svoja dva „prekandidata“. Za kandidatsko mesto se borita dve formuli: oficialistična „Balbin-Gamond“ in opozicijska „Alfonsin-Storani“. Opazovalci menijo, da bo dobila prva. Ni pa nevarnosti, kakor se je ponekod govorilo, da bo prišlo do razkola v stranki. Premaganci bodo na predsedniških volitvah krepko podprli zmagovalce.

Glede pogajanja Perona z oboroženimi silami, pa je bilo v tem tednu toliko zadržil in zanikanj, da je sploh težko izreči kakšno zanesljivo besedo. Gotovo je, da neka pogajanja obstojajo. Če pa obstaja Peronov dokument na podlagi 10 točk ali zahtev, in če je bil vojaški poslanec v Madridu ali ne, so pa bolj ugibanja, kakor pa dejstva.

Medtem pa je Peronov osebni delegat Campora že nešteto krat kritiziral neoperoniste, ki so pa med seboj čedalje bolj razdeljeni. Snov debate je kandidatura Manriqueja. Del neoperonistične Unión Popular ga zaneseno podpira, drugi del, ki ga vodi bivši poslanec Tercera del Franco, pa tej kandidaturi ostro nasprotuje. Če bo prišlo do razkola ali ne, bo pokazala bodočnost.

Ijajo, da nameravajo krščanski demokrati osredotočiti svoje volilne napade na Brandta zaradi njegove politike odprtja na Vzhod in njegovega priznanja sedanjih nemških meja, še bolj pa na njegovo notranjo politiko, kjer mu očitajo, da je zlasti zanemarljivo vprašanje notranjega reda in miru v državi ter zadevo inflacije.

V Zahodni Nemčiji, pravijo opazovalci, se ljudje zavedajo, da mora v Bonn sedeti stabilna vlada, zlasti še, ker bo v najbližji bodočnosti Zahodna Nemčija igrala kot vodja razširjene zahodnoevropske skupnosti najvažnejšo vlogo v pripravljajoči se vse-evropski varnostni konferenci. Brandt da se je sicer izkazal za dobrega državnika, ne pa za dobrega politika. Menijo, da ima vodja opozicije Rainer Barzel v tem pogledu več možnosti za uspeh na prihodnjih volitvah, kakor Willy Brandt.

cu in tako brave prav lahko pritegne k življenju po tem nauku. Veselo oznanilo je predstavljeno bravcem kot zgodovina odrešenja, ki poteka paralelno s profano človeško zgodovino in se z njo prepleta. Središče temu dogajanju je Kristus.

Vse te odlike katekizmu neprisrčano priznava tudi kardinalska komisija, ko omenja med drugim njegove „izredne odlike“ (v uvodu svoje izjave). Na koncu izjave dajejo kardinali katekizmu lepo spričevalo, ko pravijo: „Te pripombe, čeprav ne maloštevilne in ne majhne važnosti, pušajo nedotaknjeno večino Novega katekizma z njegovim hvalevrednim pastoralnim, liturgičnim in svetopisemskim značajem. Ne nasprotujejo hvalevrednemu poskusu avtorjev katekizma, da predložijo večni Kristu evangelij na način, primeren mišljenju ljudi današnjega časa. Velike odlike, ki karakterizirajo to delo, pa zahtevajo, da tudi nauk Cerkve sije vedno brez vsake sence.“

Desetletno težko, pionirsko delo za nov način prikazanja vselega oznanila odraslim zasluži torej vse naše lojalno in z veseljem izpovedano priznanje. Te bolj oblikovane odlike pa nas seveda ne morejo zavesti k temu, da ne bi videli tudi senčnih strani katekizma. Glavna vrednost vsake knjige, zlasti še katekizma, se meri predvsem po vsebinski strani. Namen katekizma je namreč ta, da se brave čim bolj jasno in nedvoumno pouči o krščanskem nauku.

Novice iz Slovenije

NOVO MESTO — Grad Hmeljnik bodo spet pričeli popravljati. Med vojno so partizani porušili in požgali vrsto gradov na Dolenjskem, od katerih so obnovili le Otočec na Krki. Za obnovo Hmeljnika so nekaj denarja vložili prejšnja leta, vendar premalo, da bi zidovje ohranili. Novomeško društvo ekonomistov je pričelo z akcijo za nabirko denarja za postavitev nove strehe.

MARIBOR — Kriza v mariborski Drami Slovenskega gledališča je vedno hujša. Pripravljajo siecr tri igre in prva premiera je pred vrati. Dramski igralci imajo slabe plače — povprečno 1800 din, najnižji pa samo 1120. Celjski igralci imajo povprečno plačo 1850 din. Tudi zaradi stanovanj se igralci pritožujejo in zahtevajo ureditev raznih vprašanj. Med temi je tudi financiranje Drame in Opere. Tridesetčlanski ansambel Drame mora ustvariti po sedanjih delitvi 57,5 odstotkov dohodka Slovenskega gledališča, 200 članski operni ansambel pa ostalo. Zaradi teh razmer je tudi odstopil direktor Drame Branko Gombač.

PIRAN — V Piranu se je prvi dan slikarskega „Ex tempore“ prijavilo 68 likovnikov, ki so se takoj razkropili po piranskih ulicah in slikali razne motive. Strokovna žirija je nato odbrala slike za razstavo, ki je bila odprta 27. avgusta.

LJUBLJANA — Društvo ljubiteljev drobne grafike „Ex libris“ je s podporo podjetja Slovenijales izdalo drobno knjižico „Ekslibris pri Slovencih“. Besedilo je napisal Janez Logar, slike pa je izbral Miha Maleš. Logar omenja prve zametke ekslibristov iz 16. in 17. stoletja, nato spremlja razvoj do današnjih dni in med drugimi omenja imena Maleš, Jakac, Kos, Debenjak in Tršar.

MOJSTRANA — V planinskem domu v Vratih pod Triglavom so 26. avgusta zborovali predstavniki planinskih društev Gorenjske. Posvet je organiziralo Mojstrana skupaj s koordinacijskim odborom planinskih društev. Razpravljali so predvsem o varstvu narave in o gorski reševalni službi ter o problemih planinskih društev v jesenski in zimski sezoni.

MURSKA SOBOTA — V Murski Soboti so praznovali petdesetletnico Pomurske lovske zveze 26. avgusta z raznimi prireditvami in tekmovanji.

KOČEVJE — V gozdu pri vasi Onek je medvedka 23. avgusta napadla 14-letnega Franja Klariča, njegov sedemletni brat Mladen pa je prijel za gorjajo in se lotil medvedke. Čeprav ga je brenila v nos, ni odnehal in končno je spravil medvedko proč od nezvestnega brata. Nekaj tednov prej pa je medved napadel gozdnega delavca Fran-

ca Nagliča pri Knežji lipi in pri Kužlju ob Kolpi.

LJUBLJANA — Na kulinarčni razstavi mednarodnega ribjega sejma v Trondheimu na Norveškem so šef kuhinje ljubljanskega „Slona“ Tone Strajner, šef Ante Svič iz opatijskega „Ambasadorja“ ter Pavel Rode iz „Kvarnerja“ prejeli drugo nagrado — srebrni nož — za jadransko ribjo ploščo.

LJUBLJANA — V Nišu je prišla na dan afera s prepredajo krvi. Krivodajci kri oddajo brezplačno, toda na niški kliniki so jo potem prodajali po 700 din. To je seveda po vsej državi povzročilo nemir in ljudje so se spravevali, kako je v Sloveniji. Pa so ugotovili, da kri v Sloveniji nič ne stane, velja pa 443 din za liter; vendar te cene ne plača bolnik, ampak socialno zavarovanje.

PTUJ — Na 16. tekmovanju slovenskih traktoristov je že tretjič zaporedoma zasedel prvo mesto Štefan Bukvič iz Murske Sobote, ki dela pri podjetju Pomurka. Drugo mesto je zasedel Martin Muhič, član poklicne ljubljanske ekipe, ta zadnji bo tudi zastopal Jugoslavijo na svetovnem prvenstvu traktoristov, ki bo v ZDA.

LJUBLJANA — Na ljubljanskem mednarodnem vinskem sejmu, ki je bil od 25. avgusta do 3. septembra, je sodelovalo poleg 107 domačih razstavljalcev še 194 tujih iz 21 držav, vzorcev vina, žganih pijač in sadnih sokov pa je bilo 955. Posebna komisija je podelila 268 zlatih kolajm in 10 naslovov „šampion“, poleg mnogih srebrnih in bronastih medalj. Ob tej priliki je bila tudi prikazana oprema za kletarstvo, vinogradništvo in gostinstvo.

Umrli so od 22. do 26. avgusta 1972:

LJUBLJANA — Leonard R. Bešter, Karolina Erbežnik; Jože Gorenc; Ivan Grm; Pavla Hočevar; Jože Ivanc; Franc Kukec; Pavel Knaflič; Angela Kržišnik r. Košir; Erika Kranjec; Elizabeta Klemenčič r. Zibelnik; Anica Lancoš r. Zupančič; Milena Premru r. Mohorič; Janez Pritekelj; Hermína Pavlovič r. del Cott; Franc Stojkovič; Mirko Sterle; Davorin Širk; Jana Simončič r. Strup; Jože Saje, uo. žel., 84; Dominik Turk, kroj. mojster; Ivan Vajd.

RAZNI KRAJI — Lojze Bukovec, Zalog; Herman Brataševac, Ajdovščina; Alojz Blažič, železničar, Čilbah; Mirko Bohorič, šentjur; Janez Fečur, Marjan; hrib; Jože Jazbinšek, št. Vid pri Stični; Franciška Mlakar, Lavrica; Ivana Marn, Obrije; Alojzija Mazi r. Pintar; Rakek; Franciška Markež, Jereka; Anton Novak, Kamna gora; Alojz Potočnik, Kropa; Janez Pavel Porenta, Baški Grintavec (nesreča v planinah); Ana Boga r. Majcen, Stari trg pri Slovezi Gradcu; Ivan Petan, Dobrna; Bertel Rus, b. mesar, Dol. Logatec; Katarina Stare, Čurile; Ludvik Strel, uo. čevlj., 63, št. Lovrenc na Dravskem polju; Ivana Skale, Celje; Ignac Učesaneč, Dol pri Hrašniku; Ivo Zidanek, veterinar, Sežana; Dimitrij Žigon, 28 (nesreča v planinah), Idrija.

Katekizem ni leposlovje, pri katerem se daje velika, morda celo pretežna važnost lepemu podajanju in jeziku. Pri katekizmu je predvsem važna vsebina, vse ostalo je drugotno. V tem oziru pa je holandski katekizem vse prej kot v četoli posrečeno delo. Sama kardinalska komisija jasno izjavlja, da je katekizem na številnih mestih in v stvarih ne majhne važnosti nejasen in vsaj dvoumen če že ne naravnost zmoten. Že iz površnega pregleda točk nauka, katere je komisija naročila popraviti pred vsakim natisom katekizma, je razvidno, da gre pri večih od njih za zelo važen, če ne naravnost osrednji verski nauk. Katekizem se torej ne očita nejasnost ali dvoumje v kakšnih svobodnih teoloških mnenjih, kjer se ima vsakdo pravico odločiti za eno ali drugo, dokler se Cerkev o njih ne izjavi; gre marveč za katoliški nauk, ki ga je vsoljna Cerkev dolžna sprejeti. In če je zmotna, nejasnost in dvoumje že v navadnih človeških rečeh škodljiva, je brez primere bolj škodljiva in nevarna, ko gre za verski nauk. Zato Cerkev izročene ji verske resnice tako ljubosumno in z vso močjo svoje avtoritete brani, ker gre za neprecenljiv zaklad, ki ga ji je izročil Kristus. Zato je razumljivo, da Cerkev ni smela in mogla mirno sprejeti Novega katekizma, kakršna je izšel iz rok avtorjev. Kdor se nad tem posegom pohujšuje in čudi, temu pač manjka cerkvenega mišljenja.

Težko nam je umljivo, kako da niso avtorji katekizma z večjo pripravlje-

nostjo sprejeli pripombo in potrebnih popravkov že pri razgovorih s teologi, delegiranimi od papeža. Da so končno sprejeli pripombe in zahteve po popravkih kardinalske komisije, je hvalevredno in tolažljivo. Dvomimo pa, da je način, kako se te opazke od tedaj naprej vključujejo v nove izdaje katekizma in njegove prevode, zares učinkovit. Opazke niso namreč vedno same besede — besedilo ostane v novih izdajah nespremenjeno, torej z vsemi težkimi pomanjkljivostmi in dvomji ter nejasnostmi —, temveč so knjigi pridejane kot dodatek na koncu. Pedagoško in psihološko je tako učinkovitost teh opomb izredno zmanjšana. Vsi vemo, da se dodatki na koncu knjig pogosto sploh ne berejo; potem pa tudi, če jih bo kdo prebral, se s tem ne bo že avtomatično rešil prvotnega vtisa, ki ga je dobil od branja besedila samega. Pa tudi dejstvo, da je knjiga večinoma pisana v lepem in privlačnem slogu, nevarnostjo za bralca ne zmanjša, temveč kvečjemu še poveča. Čim lepše in privlačnejše je namreč kakšna stvar povedana, tem globlje in trajneje se človeku vtisne v dušo in srce.

Holandski katekizem ima velike in lepe kvalitete, ima pa tudi veliko resnih pomanjkljivosti vsebinskega značaja, kar je pri katekizmu, ki ima namen poučiti odrasle o katoliškem nauku in jih navajati na življenje po njem, nedopustljivo in resno nevarno. Druge odlike, ki jih katekizem brez dvoma ima, ne morejo prav nič odtehtati pomanj-

Počastitev 110-letnice smrti Antona Martina Slomška v Slovenski hiši

V nedeljo 24. t. m. je šola Slomškovega doma, ki jo vodi ga. Lenčka Zupan-Malovrhova, priredila v Slovenski hiši slavnostno počastitev stodesetletnice smrti slovenskega škofa, vzgojitelja mladine in pokrovitelja Slomškovega doma, Antona Martina Slomška.

Ob 16 popoldne je bila sv. maša za vse umrle vzgojitelje, katehete in učitelje slovenskih šol, za katehete Janeza Kalana in Antona Smoliča ter učitelje F. Kovača, M. Maroltove in M. Mizerita, kot jih je imenoval ob začetku maše Franček Breznikar. Nato je sv. mašo daroval msgr. Anton Orehar, direktor slovenskega dušebrižništva, ki je za slavnostni nagovor vzel odstavek iz Slomškove Evangeljske razlage, v katerem je našel misli, namenjene tako duhovnikom, kakor staršem in mladini in jih razvijal v lepih spominskih besedah. Med mašo je pel mladinski zbor sanjskega Našega doma, pod vodstvom gđ. Klanjškove, ki se je razvil v ljudsko petje stotin mladih grl, ki so napolnili veliko dvorano.

Pred pričetkom predstave je stopil pred zastor vodja slovenskih tečajev g. Franc Vitrih, ki je v lepem nagovoru poročal o šolskem delu med slovensko emigracijo, se še enkrat spomnil vseh umrlih katehetov in učiteljev, spomnil pa tudi vseh živih, ki danes poučujejo na ramaški šoli, se trudijo za osnovno izobrazbo naših otrok in jih vpeljavajo v slovenski svet. Po njegovem govoru sta dve deklici v narodni noši poklonili šopke pisatelju Mirku Kunčiču in duhovnemu vodji vsakoletne ljudskošolske izletniške skupine v Cordobi, dr. R. Hanželiču, ki je za to priložnost prišel iz bližnjega Lujana.

Nato se je začela predstava igre Mirka Kunčiča Od zibelke do groba. Pred vsakim prizorom je Franci Holosan na kratko otrokom pojasnil vsebino.

Kunčič ni napisal kakšne dramatične napee zgodbe iz življenja velikega Slomška, temveč je nanašal pet lepših prizorov s posebnim pogledom na skupinsko predvajanje. Tako je v prvem prizoru pokazal rojstvo svetniškega škofa, ko si ob njegovi zibelki angelčki izbirajo med sabo, kdó bo angel varuh temu „velikemu“ otroku, in v drugem dejanju, kako prerokujejo rojenice bodočnost. V tipični slovenski kmečki sobi s krušno pečjo se je na sredi izbe zibala velika, s slovenskimi ornamentami porisana zibelka, delo slovenskega rezbarja iz Bariloč, v kateri je ležal kot mali Slomšek — majhni, pred mesecem rojeni Tomažek Magister, ki je dobro „igral“ novorojenčka, celo zajokal je v pravem času. Angelčki s plesom in rojenice s prerokovanjem so naredili „nebeško-zemeljski“ prizor živahen.

V tretjem dejanju je tudi nastopil Slomšek — tokrat pastirček na paši, ki že med pastirčki nastopa, kakor je zgodovinsko ugotovljeno, kot resen fant,

ki mu ni za pastirske igre, temveč za duhovno izobrazbo, kakor jo je zajemal iz knjig. Te bere zdaj tovarišem, ki se odločajo zanj, pa tudi proti njemu, pa ne uspejo. Tako Tonček kakor njegov tekmeč, ali majhna jezikava, pa korajžna deklica, so podajali žive, nič šolarsko boječe, ampak že kar samozavestne nastope. Kar pa je ta prizor najbolj dvignilo v naših očeh, to je bila nalašč za ta prizor napravljena panorama Ponikve, Slomškove rojstne vasi, ki je segala čez celo ozadje, in kateri je izpreminjale luči — jutro, večer — še bolj ponazorilo plastiko. Naslikal jo je Stane Snaj.

Četrto dejanje pa je bilo že prav zaresen dramski prizor. Nedeljska šola v ponikviški fari: fantje in dekleta sede s svojimi tablicami in pričakujejo „šomaštra“, ki se je malo zakasn timer. Tega vaškega učitelja je igral Maks Nose. Ta pa je prišel poln zavesti neke skrivnosti, ki jo pa le polagoma razodeva učencem, namreč: da je njihov rojak tega leta — 1864 — postal — škof. Prav ko je s tem presentil učence, pa je vpadel v razred mežnar — igral ga je Jože Javoršek, z zapoznelim sporočilom, pa zato toliko bolj burkastim, ki pa je lepo pripravil občinstvo k zaključku prizora: slavnostnemu pritkavanju s farne cerkve.

Peto dejanje pa je bilo bolj kot dejanje živa podoba, ko so se vsi igralci zbrali pred Slomškovo podobo ob njegovi smrti, kjer so mu zapeli slovensko pogrebno žalostinko. Ko so pa nato dva fantja v narodni noši in med njima slovensko dekle prinesli mrtvemu škofu vdanostni venec nageljnov in rožmarina in se mu poklonili v imenu mladine, je ves zbor šolskih otrok zapel pesem Slovenec sem. S tem lepim slovesnim prizorom se je zaključila Kunčičeva Slomškova petdejanka, ki je tako lepo uspeła in užgala občinstvo, da je klicalo režiserko na oder, kjer je dobila svoj zasluženi šopek in zahvalo poslušalcev in igralcev.

Pri izdelavi scene sta Stanetu Snaju pridno pomagala Franc in Jože Cukjati, za luči je skrbel Franci Osojnik, za glasbo pa Darko Kocmur. Delo za odrom pa je vodil Marijan Loboda.

In tu je zdaj mesto, da posebno poudarjam delo in uspeh režiserke Anice Šemrovove. Na oder je spravila skoraj vse ramaške šolske otroke, čez 80 jih je bilo aktivnih igralcev, pa ni bilo nikjer čuti prenatrpanosti ali statičnosti. Znala je prizore razgibati in otroke izvežbati tudi jezikovno. In seveda tudi pevski. Doživela je uspeh, h kateremu ji iskreno čestitamo. Pa tudi pisatelju Kunčiču, ki je zopet videl eno svojih mladinskih del z ljubeznijo in uspešnim trudom predstavljeno naših otrokom z nastopi otrok samih, in seveda

SLOVENC I V A R G E N T I N I

Osebn e novice

Poroka. V soboto, 23. septembra, sta se poročila v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejia gđ. Metka Lipar in Carlos Bahl. Za pričo so bili Franc in ga. Cilka Lipar in Jacobo ter ga. Manuela Bahl. Poročil je delegat msgr. Anton Orehar. Čestitamo.

BUENOS AIRES

Informativni sestanek SKD-SLS

Preteklo nedeljo, 24. t. m., je Slovenska krščanska demokracija-Slovenska ljudska stranka organizirala splošni informativni sestanek. Bil je takoj po maši v zgornji dvorani Slovenske hiše. Kar lepa udeležba je bila in z veseljem smo opazili številne mlade fante in tudi dekleta, kar priča, da se naša mladina zanima za razna politična vprašanja.

V prvem delu sestanka je Tone Mizerit govoril o političnem položaju v Argentini in o tukajšnjih političnih strankah. Predavatelj je najprej na kratko orisal politično zgodovino zadnjih 17 let in kako je v perspektivi tkzv. Argentinske revolucije, prišlo do sedanjega političnega položaja. Nato je obrazložil politično delovanje sedanje vojaške vlade, podal jedrnat pogled na delujoče stranke in na razne politične povezave in tendence, ki jih je opaziti med njimi. Ugotavljal je, da je atomizacija strank danes prav tako porazna kot pred šestimi leti, in da le od volilnega zakona odvisi, če se bodo stranke razbito ali posamezno borile na volitvah. Po končanem predavanju so sledila vprašanja, na katera je govornik z veseljem odgovarjal.

V drugem delu pa se je razvila debata o sedanjem položaju v domovini in zlasti o različnih možnostih, ki bodo nastale v primeru smrti sedanjega jugoslovanskega diktatorja Tita. Tema je dala povod, da so se kratko a jedrnato obdelali razni slovenski problemi, zlasti

Vsak teden ena

SENTJANŽEVO

Josip Murn Alksandrov

*Na nebu zvezde se prižigajo,
kresnice iz lesov se dvigajo
v poletno noč.*

*Študenti tiho se pregibljejo,
kot v sanjah praproti se gibljejo
v poletno noč.*

*Cvetov zdaj čas in čudnih je semen,
vse polno gleda vejic iz slemen
v poletno noč.*

*Vse polno gleda vejic mi iz koč,
obstal tam sveti Janez je, gredoč
v poletno noč.*

*Obstal tam sveti Janez je gredoč,
do rane zore še kresnikujejo
in vso to noč!*

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

25. septembra 1952 — št. 36

OB 90-LETNICI SLOMŠKOVE SMRTI

Slomškova navodila za potovanje po svetu

„Pridno delo lastnih rok rad požegna dobri Bog; ljudje velijo, pa ne storijo, kar pravijo. Veliko roko-delcev je v našem kraju, pa le malo jih dobro izhaja. Neki nočejo prav delati, drugi ne znajo...“

Po deželah vsako stvar poglej, za kaj je in kako se stori. Kdor drugega ne vidi kakor drevje rasti pa ljudi po dveh hoditi, je bolje, da doma korenje strže; on po svetu hodi, kakor da bi se mu sanjalo. Sem popotnikov našega dela veliko poznal, ki so dosti dežel obhodili, a niso drugega povedati znali, kakor da na Dunaju turn visi, v Celovcu pa na novem trgu lirtvurn zija.

Človeka lahko po hoji, hišo po strehi, ljudi in kraje pa po šegah spoznaš... Srečaš veliko bledih, tankih deklic po mestu, boš našel vsako nedeljo dosti raja, pa malo prida: Kjer stari delajo, mladi pa tobak kadijo, tam pogosto boben ropoče. Ne sodi po visokih turnih pobožnih ljudi, ne po vrli noši imenite gos-pode, kakor ne po novem kozarcu dobrega vina; tako se slabo blago prodaja. Poskusi, preden verjameš. So ljudje leseni, jih grozi odkriti se in roko podati, tam so jasli več vredne kakor pa šola. Se ti preveč sladkajo in brez mere priklanjajo, varuj se jih, radi bi te oslepili...“

da, s pomočjo starejših igralcev, ki smo jih sproti omenjali. Bil je lep popoldan slovenskega „živ-žava“.

vprašanje bodočega obstoja Slovenije in raznih nevarnosti, ki bi naši zemlji grozile v primeru kakega političnega pretresa na Jadranu ali v Evropi sploh. Na vprašanje sta odgovarjala predsednik NO za Slovenijo Miloš Stare in podpredsednik SKD-SLS za Južno Ameriko Pavel Fajdiga. S strani občinstva pa so bili številni, ki so stavljali najrazličnejša vprašanja. Iz debate bi lahko povzeli zaključek, da bo le slovenski narod doma, ki bo v popolni svobodi, smel in moral odločati o svoji bodoči usodi in o bodočem državnopravnem položaju Slovenije. Osnovni cilj naše emigracije je zrušenje komunistične diktature v Sloveniji, s čimer bo narodu dala možnost te svobodne odločitve.

Sestanek je bil nadvse plodovit in so se udeleženci zadovoljni razšli, potem, ko so se še nekaj časa zadržali v pogovoru.

Slomšek v slovenski radijski uri

Slovenska radijska ura, ki jo pripravlja in vodi Zedinjena Slovenija, je bila v soboto, 23. t. m. posvečena 110-letnici smrti velikega slovenskega škofa Antona Martina Slomška.

Slovenska šola dr. Franceta Prešerna v Castelarju pod vodstvom gđ. Mihe Markeževe, je pripravila za radijsko oddajo izredno lep program. Otroci so recitali, deklamirali, otroški pevski zbor pod vodstvom g. Anke Gaserjeve je zapel več pesmi, vse je povezoval g. Jerebič. Najbolj je presenetilo, ker je bil celoten program v slovenščini.

Tako Zedinjeni Sloveniji, ki je zamislila proslaviti našega svetniškega narodnega škofa Slomška na radiu in v slovenščini, kakor castelarski šoli, ki je program tako odlično izpeljala, vsi poslušalci slovenske radijske oddaje čestitamo in si želimo še takih, narodno zavest budečih akcij.

